

Lovforslag nr. L 262. Fremsat den 7. maj 1997 af forskningsministeren (Jytte Hilden)

Forslag

til

Lov om graveadgang og ekspropriation m.v. til telekommunikationsformål

§ 1. Når almenvellet kræver det, kan Telestyrelsen tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i lov om fremgangsmåden ved ekspropriation vedrørende fast ejendom med henblik på nedgravning af telekabler og opsætning af tilhørende forstærker- og fordelerskabe, der indgår i offentlige telekommunikationsnet.

Stk. 2. Ekspropriation i medfør af stk. 1 kan ske til nyanlæg, udvidelse og ændring af nedgravede telekabler og tilhørende forstærker- og fordelerskabe.

Stk. 3. Anmodning om iværksættelse af ekspropriation efter stk. 1 indgives til Telestyrelsen og kan fremsættes af udbrydere af offentlige telenet.

Stk. 4. Telestyrelsen skal ved afgørelser efter stk. 1 blandt andet sikre, at

- 1) ekspropriation alene finder sted i tilfælde, hvor der ikke er andre muligheder for etablering af de i stk. 1 nævnte kabler, som det er rimeligt at henvise til, og
- 2) ekspropriation alene finder sted i tilfælde, hvor de i stk. 1 nævnte kabler er af væsentlig betydning for udbudet af offentlige telenet eller teletjenester.

Stk. 5. Erstatningsforpligtelsen i anledning af ekspropriationen og pligten til at afholde udgifterne ved ekspropriationssagens behandling påhviler den, der har fremsat anmodning om ekspropriation.

Stk. 6. Ekspropriationskommissionen kan i forbindelse med tilladelse til ekspropriation fastsætte vilkår om, at nedgravede telekabler med tilhørende forstærker- og fordelerskabe skal fjernes, omlægges eller sikres på begæring

af vedkommende arealejer, såfremt det godtgøres, at fjernelser, omlægningen eller sikringen er nødvendig for iværksættelsen af bygnings- eller jordarbejder eller for den brug, arealejeren agter at gøre af grunden. Såfremt den pågældende arealejer og udbyder af offentlige telenet er uenige om, hvorvidt fjernelse, omlægning eller sikring af nedgravede telekabler er påkrævet, træffer ekspropriationskommissionen efter begæring afgørelse herom.

Stk. 7. Ved fremføring af telekabler under eller langs med vej- eller jernbanearealer, skal vedkommende vej- eller jernbanemyndighed eller vej- eller jernbanebestyrelse underrettes af den pågældende udbyder af offentlige telenet senest 4 uger inden arbejdets begyndelse.

§ 2. Udbydere af offentlige telenet kan med vedkommende rettighedshaver indgå aftale om at erhverve rettighed over arealet med henblik på nedgravning af telekabler og opsætning af tilhørende forstærker- og fordelerskabe. Ved enighed med pågældende rettighedshaver om rettighedserhvervelsen afgøres erstatningsspørgsmål i mangel af enighed herom af en voldgiftsret, hvor hver af parterne vælger en voldgiftsmand. Hvis der ikke kan opnås enighed mellem voldgiftsmændene, træffes afgørelsen ved kendelse afsagt af en opmand udpeget af præsidenten for vedkommende landsret.

Stk. 2. Erstatningsfastsættelsen kan af hver af parterne ved begæring fremsat over for opmanden inden 4 uger fra kendelsen indbringes for vedkommende taksationskommission efter reglerne i § 19 i lov om fremgangsmåden ved

ekspropriation vedrørende fast ejendom. I øvrigt finder reglerne i § 26 i den nævnte lov tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Forskningsministeren kan fastsætte regler om, at den ansøgende part skal stille sikkerhed til dækning af et eventuelt højere erstatningsbeløb fastsat ved dom.

§ 3. Telestyrelsen kan fastsætte regler om, i hvilken dybde telekabler skal nedgraves.

§ 4. Beskadiges et af udbydere af offentlige telenet ejet telekabel, erstatter skadevolder udbyderens udgifter til udbedring af skaden i overensstemmelse med dansk rets almindelige erstatningsregler.

Stk. 2. Er skadevolder en privat arealejer, og sker skaden på dennes arealer, begrænses erstatningskrav efter stk. 1. Telestyrelsen fastsætter nærmere regler om, hvilket beløb der maksimalt kan ydes i erstatning.

Stk. 3. Stk. 2 gælder ikke, hvor en beskadigelse af et telekabel må antages at være forvoldt med forsæt eller grov uagtsomhed.

Stk. 4. Har skadevolderen en forsikring, der dækker skaden helt eller delvis, gælder den i stk. 2 angivne begrænsning af erstatningskravet kun, for så vidt angår den del af kravet, som ikke dækkes af forsikringen.

§ 5. Arealejeren skal inden påbegyndelsen af bygnings- eller jordarbejder eller iværksættelse af nogen anden foranstaltning, hvorved et telekabel kan udsættes for forstyrrelse eller beskadigelse, anmelde dette til den pågældende ejer af telekablet nedlagt på arealet. Anmeldelse skal ske inden 8 dage før påbegyndelsen af bygnings- eller jordarbejder eller, for så vidt en pludselig indtrådte begivenhed har nødvendig-

gjort arbejdets uopholdelige udførelse, snarest muligt, og senest samtidig med dets påbegyndelse.

§ 6. Telekabler med tilhørende forstærker- og fordelerskabe skal tinglyses med tilhørende tinglysningsrids på de berørte ejendomme.

§ 7. Forskningsministeren kan ikke, ud over hvad der følger af bestemmelserne i lov om Telestyrelsen, give Telestyrelsen tjenestebefalinger om styrelsens varetagelse af myndighedsopgaver vedrørende konkrete sager, om behandling og afgørelse af enkeltsager, om Telestyrelsens udstedelse af administrative forskrifter på områder, hvor styrelsen er bemyndiget hertil, eller om Telestyrelsens øvrige tilsynsaktiviteter med henblik på at sikre overholdelsen af denne lov og administrative forskrifter udstedt i medfør heraf.

Stk. 2. Forskningsministeren kan ikke dispensere fra administrative forskrifter udstedt af ministeren i medfør af denne lov.

§ 8. Telestyrelsens afgørelse efter § 1, stk. 1, kan indbringes for det i medfør af lov om konkurrenceforhold og samtrafik i telesektoren nedsatte Teleklagenævn.

§ 9. Loven træder i kraft den 1. juli 1997.

Stk. 2. Samtidig ophæves § 1, stk. 1, litra d, i lov nr. 96 af 31. marts 1965 om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder, og kapitel II i lov nr. 84 af 11. maj 1897 om Telegrafer og Telefoner.

§ 10. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Generelle bemærkninger

Den 6. december 1995 indgik Socialdemokratiet, Det Radikale Venstre, Centrum-Demokraterne, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Socialistisk Folkeparti en principaftale om totalliberaliseringen af telesektoren i Danmark. Aftalen udgør tillæg nr. 4 til den politiske aftale af 22. juni 1990 om den danske telesektor.

Aftalen forudsætter, at gennemførelsen sker i to tempi, trin 2a og trin 2b. Første del af udmøntningen af principaftalen blev gennemført i foråret 1996. Dette lovforslag udgør en del af udmøntningen af den resterende del af principaftalen, der blandt forligsparterne er aftalt gennemført med sigte på ikrafttræden pr. 1. juli 1997.

Principaftalen indeholder følgende sigtelinier for lovgivning om graveadgang m.v.:

»Det skal sikres, at alle infrastruktur-selskaber får lige muligheder med hensyn til nedgravning af kabler, opstilling af master m.v. Den pågældende regulering vil blive udformet, så fælles udnyttelse af såvel eksisterende som ny-etablerede ressourcer (nedgravede kabelveje, allerede opstillede master m.v.) fremmes mest muligt, og således at gennemtvungelse af adgang til andres ejendom i alle tilfælde kræver en forudgående afgørelse, truffet af en offentlig myndighed.

Adgangen til at anvende ekspropriation i forbindelse med etablering af telekommunikationsanlæg undergives en særlig regulering, der indebærer, at ekspropriationsinstrumentet henlægges til Telestyrelsen, således at styrelsen i hvert enkelt tilfælde, forud for evt. iværksættelse af ekspropriation via de relevante myndigheder m.v., ud fra en generel telepolitisk vinkel vurderer, om anvendelse af ekspropriationsinstrumentet i det konkrete tilfælde er berettiget.

Vurderingen af om ekspropriation kan accepteres, skal ske på grundlag af forud fastlagte kriterier. Heri vil blandt andet indgå, om der findes andre tekniske muligheder, der kan løse det pågældende telekommunikationsbehov.

Samtidig gennemføres, i forlængelse af Trin 1, nærmere regler om nye infrastruktur-selskabers adgang til at nedgrave kabler eller opstille sendemaster på offentlige forsyningsvirksomheders arealer, i forbindelse med overordnede vejssystemer m.v. samt om fælles udnyttelse også af disse faciliteter.

Endelig gennemføres der regulering, der sigter på at sikre brugerne reel adgang til at vælge mellem konkurrerende teleselskaber ved at sikre disse adgang til bygninger, etage-byggerier m.v.«

A. Gældende lovgivning

Lov nr. 96 af 31. marts 1965 om ekspropriationer under ministeriet for offentlige arbejder giver ministeren for offentlige arbejder (nu trafikministeren) adgang til at iværksætte eller for så vidt angår ikke-statslige anlæg tillade, at der iværksættes ekspropriation efter reglerne i ekspropriationsprocesloven, bl.a. med sigte på etablering, ændring og udbygning af telekommunikationsanlæg, der udføres af staten eller et koncessioneret selskab.

Det følger endvidere af § 2, i lov om visse forhold på telekommunikationsområdet, jf. lovbekendtgørelse nr. 501 af 22. juni 1995, som senest ændret ved lov nr. 469 af 12. juni 1996, at forskningsministeren meddeler koncession på anlæg og drift af de i loven angivne telekommunikationstjenester. Der blev på baggrund heraf ved bekendtgørelse nr. 167 af 10. marts 1994 meddelt Tele Danmark koncession på udbud af en række nærmere angivne offentlige tele-net og teletjenester.

Tele Danmark har hidtil, på grundlag af den således tildelte koncession og deraf følgende eneret, haft adgang til at anmode om iværksættelse af ekspropriation med sigte på etablering af telekommunikationsanlæg, udvidelse eller ændring heraf m.v. Den pågældende ekspropriationsadgang omfatter, jf. hidtidig praksis, bl.a. ekspropriation med henblik på nedlægning af kabler, etablering af fordelerskabe, mindre centralbygninger m.v.

I følge § 2, stk. 3, i lov om visse forhold på telekommunikationsområdet, kan forskningsministeren imidlertid efterfølgende træffe beslutning om liberalisering af de telekommunikationsnet og -tjenester,

der som udgangspunkt er omfattet af koncessionen, og som selskabet derfor har eneret på at udbyde.

Denne hjemmel er udnyttet til at gennemføre en totalliberalisering af telesektoren i Danmark, jf. § 1, stk. 4, i bekendtgørelse nr. 712 af 25. juli 1996 om udbud af telenet og telejenester. I dag er det eneste område, hvor Tele Danmarks eneret fortsat er opretholdt, således teletrafik til og fra Færøerne og Grønland, hvor der for en kort periode er gennemført en fastfrysning af den hidtidige regulering.

Tele Danmark har desuden, i medfør af lov nr. 84 af 11. maj 1897 om telegrafer og telefoner (herefter 1897-loven) og henvisningen hertil i § 2, stk. 2, i lov om visse forhold på telekommunikationsområdet, haft adgang til på det af koncessionen omfattede område, på grundlag af generelt fastsatte ekspropriations lignende rettigheder, at nedgrave kabler på arealer, hvor dette kunne ske uden at hindre den brug, som ejeren i øvrigt gjorde af det pågældende areal.

Det fremgår således af § 9 i 1897-loven, at statens eller koncessionshavers telefonledninger med tilbehør kan anbringes på, over eller under fremmed grund og ejendom, såfremt der er behov herfor.

Gennemtvungelse af adgang som nævnt, såfremt grundejerens samtykke ikke kan opnås, kan ske via en afgørelse truffet af uvildige, dertil af retten udmeldte sagkyndige, der vurderer, om den pågældende anbringelse af kabler er nødvendig for koncessionshaverens telekommunikationsanlæg. Der er praksis for udmelding af 3 skønsmænd, heraf 2 tele-sagkyndige og 1 landbrugs- eller bygnings-sagkyndig.

Af lovens § 14 fremgår endvidere, at der skal betales fuld erstatning for afståelse af ejendom og for den skade og ulempe, som anbringelsen af telegraf- og telefonledninger medfører.

Endvidere fremgår det af lovens § 11, at ejendommens ejer må tåle, at ejendommen i forbindelse med anbringelse af telegraf- og telefonledninger og vedligeholdelse heraf midlertidigt ikke kan benyttes på sædvanlig måde.

Såfremt ejeren efterfølgende ønsker at anvende det pågældende areal på en måde, der nødvendiggør at kablet fjernes midlertidigt eller permanent, er selskabet imidlertid forpligtet til at fjerne dette, jf. lovens § 12.

Også denne adgang til placering af kabler knytter sig imidlertid til det koncessionerede område, dvs. til de af selskabets aktiviteter, der udøves på grundlag af koncessionen, og kan derfor ikke påberåbes af Tele Danmark i dag.

Der er således på nuværende tidspunkt ikke hjemmel til, at Tele Danmark kan igangsætte en ekspro-

priationsproces i medfør af 1965-loven eller nedlægge kabler i medfør af 1897-loven.

De to mobilselskaber Tele Danmark Mobil og Sonofon har frem til 1.7.1996 haft adgang til at anmode om ekspropriation m.h.p. etablering af radiobaseret teleinfrastruktur.

Ingen andre teleselskaber har indtil nu haft adgang til at anmode om ekspropriation m.h.p. anlæg af kabelbaseret teleinfrastruktur.

Det har imidlertid på intet tidspunkt været hensigten generelt at fjerne adgangen til, i begrænset omfang og hvor dette er klart nødvendigt med henblik på at få etableret den nødvendige teleinfrastruktur, at anmode om iværksættelse af ekspropriation til telekommunikationsformål.

Det er således aftalt, jf. også de ovenfor nævnte afsnit i den politiske principaftale, at ekspropriationsbestemmelser skal indgå som en del af den supplerende lovpakke, der er aftalt gennemført i indeværende Folketingssamling.

B. Lovforslagets indhold

Nærværende lovforslag om graveadgang og ekspropriation i forbindelse med etablering af kabelbaseret teleinfrastruktur er en del af en samlet lovpakke, hvis sigte er at fremme reel konkurrence i telesektoren. Det er hensigten, at lovforslaget skal sikre, at såvel nye som eksisterende udbydere af offentlige telenet får visse begrænsede rettigheder med hensyn til anvendelse af ekspropriations-instrumentet med henblik på nedgravning af telekabler og etablering af tilhørende forstærker- og fordelerskabe m.v.

Lovforslaget giver således alle udbydere af offentlige telenet, dvs. telenet, der anvendes som grundlag for udbud af offentligt tilgængelige teleydelser, adgang til at anmode Telestyrelsen om, at der iværksættes ekspropriation efter ekspropriationsprocesloven med sigte på at sikre adgang til nedgravning af telekabler og opstilling af tilhørende forstærker- og fordelerskabe m.v. Telestyrelsen foretager herefter den indledende vurdering af, om det er berettiget at bringe ekspropriationsinstrumentet i anvendelse, jf. de i lovforslaget angivne kriterier herfor. Såfremt Telestyrelsen finder, at anmodning om ekspropriation skal fremmes overfor Trafikministeriet, fremsendes sagen, og ekspropriationskommissionen træffer afgørelse om ekspropriationens gennemførelse – ud fra hensynet til almenvellet – og fastsætter erstatningen herfor. Gennemførelse af ekspropriation sker således efter ekspropriationsproceslovens bestemmelser.

Med hensyn til de situationer, hvor der er enighed med rettighedshaverne om selve adgangen til at nedgrave kabler, og alene er tvist om udmålingen af er-

statning herfor, foreslås der endvidere gennemført en forenklet procedure for erstatningsfastlæggelse via voldgift, parallelt til de tilsvarende bestemmelser herom på stærkstrømsområdet. Den pågældende procedure svarer på visse punkter, men ikke fuldt ud, til den tidligere adgang til at nedgrave kabler på grundlag af 1897-loven, jf. ovenfor. Bestemmelsen finder dog som nævnt alene anvendelse i tilfælde, hvor der er enighed om selve adgangsspørgsmålet.

Det er et åbent spørgsmål i hvilket omfang nye udbydere af offentlige telenet vil ønske at anlægge egen kabelbaseret teleinfrastruktur, eller om de primært vil benytte sig af eksisterende alternative net, ejet af f.eks. DSB, Banestyrelsen, elselskaberne, uafhængige fællesantenneanlæg m.v., af radiobaseret infrastruktur, eller evt. leje infrastruktur af Tele Danmark.

Lovforslaget giver imidlertid de pågældende samme muligheder for at nedgrave telekabler som f.eks. Tele Danmark. Muligheden herfor vil under alle omstændigheder medvirke til at styrke de pågældendes forhandlingsposition i forbindelse med forhandlinger om at benytte andre selskabers allerede eksisterende infrastruktur som grundlag for udbud af teleydelser.

De i lovforslaget foreslåede rammer skal samtidig sikre, at ekspropriationsinstrumentet kun anvendes i stærkt begrænset omfang, hvor der ikke er andre muligheder for etablering af den pågældende teleinfrastruktur og hvor etablering heraf er nødvendig ud fra den almene samfundsinteresse i at sikre et samlet udbud af billige teleydelser via en telesektor, hvor der er reelle muligheder for konkurrence.

Lovforslaget indebærer endelig, at ekspropriationsbeslutninger på teleområdet får en klarere og mere logisk myndighedsforankring, og at Telestyrelsen i den forbindelse gives en lovfæstet nøglefunktion som 1. instans ved vurderingen af, om anmodninger om ekspropriation skal fremmes overfor ekspropriationskommissionen.

Nærværende lovforslag indebærer, sammenholdt med den tidligere retstilstand, en mere begrænset adgang til, på grundlag af ekspropriation eller ekspropriations lignende rettigheder, at etablere telekommunikationsanlæg. Dels sker der ingen videreførelse af de hidtidige, meget lempelige rammer i den såkaldte 1897-lov til at føre kabler over tredjemand's jord, dels foreslås det præciseret, at ekspropriationsadgangen alene kan anvendes som grundlag for kabelføring og opstilling af tilhørende forstærker- og fordelerskabe eller -bokse, og ikke som hidtil tillige med henblik på etablering f.eks. af mindre bygninger til centraludstyr m.v. Endelig præciseres det, at der i Telestyrelsens regi skal ske en egent-

lig efterprøvelse af, om der er grundlag for at igangsætte en ekspropriationssag, før sagen videregives til ekspropriationsmyndighederne.

De således foreslåede indskrænkninger i adgangen til at anvende ekspropriation er en naturlig følge af, at totalliberaliseringen indebærer en overgang fra en monopolsituation til et konkurrencemiljø, hvor en række udbydere af telekommunikation konkurrerer indbyrdes, og hvor konkurrencebetragtninger – og ikke som hidtil alene forsyningsbetragtninger – kan føre til ønske om etablering af egen kabelbaseret infrastruktur. Dette ville, med uændrede muligheder for at benytte ekspropriations-instrumentet, formentlig alt andet lige føre til en forøget anvendelse heraf, herunder til anvendelse af ekspropriation eller ekspropriationslignende instrumenter i situationer, hvor der ikke i tilstrækkeligt omfang var sket en forudgående efterprøvelse af den samfundsmæssige almen nytte heraf.

Med sigte på trods de foreslåede indskrænkninger med hensyn til ekspropriationsadgang – fortsat at sikre udbydere af kabelbaserede telenet gode muligheder for etablering af infrastruktur, er det forskningsministerens hensigt i den kommende Folketingssamling at udbygge den foreslåede regulering med bestemmelser, der sikrer udbydere af offentlige telenet adgang til arealer, der ejes af offentlige myndigheder, forsyningsselskaber, der opererer på grundlag af særlige rettigheder m.v., som f.eks. vejmyndighederne, Banestyrelsen eller DSB, samt el- og gasselskaberne, med sigte på nedgravning af kabler, samt bestemmelser, der sikrer ikke-diskriminerende og åben adgang til evt. eksisterende og kommende kabelføringsveje og tracéer m.v. Det skal i den forbindelse bl.a. afklares, i hvilket omfang der er behov for fastsættelse af særlige regler for offentligt udbud af adgang til nedgravning af kabler med bestemte tidsintervaller, evt. rammer for omkostningsdeling i forbindelse med fælles graveprojekter m.v. I reguleringen vil også kunne indgå regler om fællesudnyttelse af teleselskabernes egne kabelføringsveje, deling af omkostninger i forbindelse hermed m.v.

Det er samtidig hensigten at få afdækket, hvorvidt der er behov for fastsættelse af særskilte lovbestemmelser om adgang til eksisterende og nye kabelføringsveje i bygninger, herunder evt. bygningstekniske krav om, at der i større nybyggeri etableres kabelføringsveje, der giver mulighed for, at flere teleselskaber parallelt leverer telekommunikationsydelser til forskellige dele af det pågældende byggeri private eller erhvervsmæssige beboere.

C. Lovens administrative og økonomiske konsekvenser

Telestyrelsens afgørelse af hvorvidt en anmodning om ekspropriation skal fremmes kan i et vist omfang kræve øgede administrative ressourcer. Det mærkes i denne sammenhæng, at samtlige Telestyrelsens sektor-relevante aktiviteter er finansieret af telesektoren.

Endvidere kan det ikke afvises, at lovforslaget vil kræve forøgede administrative ressourcer hos Teleklagenævnets sekretariat. Også disse omkostninger er finansieret af telesektoren.

Der forventes ingen økonomiske eller administrative konsekvenser for kommuner eller amter.

Erhvervsmaessige konsekvenser

Lovforslaget er en del af en samlet lovpakke, der har til formål at sikre danske forbrugere teleydelser, der ligger blandt verdens bedste og billigste. Derudover er det hensigten, at give danske virksomheder det bedst mulige udgangspunkt i konkurrencen med andre EU-landes virksomheder.

Miljømæssige konsekvenser

Nærværende lovforslag er udarbejdet med sigte på at sikre, at der ikke nedgraves flere kabler til teleformål, end højst nødvendigt, og er på denne måde en afvejning af de telepolitiske målsætninger om fremme af konkurrencen i telesektoren med sigte på at sikre brugere af telekommunikations stadig bedre og billigere teleydelser, og de miljømæssige hensyn.

D. Forholdet til EU-retten

Det følger af betragtning nr. 23 i Kommissionens direktiv 96/19/EF, om ændring af direktiv 90/388/EØF for så vidt angår gennemførelse af liberaliseringen af markederne for teletjenester, at udbydere af offentlige telenet skal have adgang til offentlig og privat ejendom for at placere faciliteter, der er nødvendige for at nå slutbrugerne.

Lovforslaget er udformet i overensstemmelse med ovennævnte.

E. Høring

Udkast til dette lovforslag har været udsendt til høring hos relevante ministerier, berørte myndigheder og organisationer med flere.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Bestemmelsen vedrører ekspropriation af tredjemands rettigheder med hensyn til arealer, hvor ud-

bydere af offentlige telenet har behov for anbringelse af telekabler med tilhørende forstærker- og fordelerskabe.

Ekspropriationsbestemmelsen er afgrænset til kun at angå nedgravning af telekabler samt opsætning af tilhørende forstærker- og fordelerskabe. Bestemmelsen forstærker- og fordelerskabe omfatter også føringsveje til kablerne i form af rør eller blokstik. Desuden er koblingspunkter i andre former end fordelerskabe, såsom kabelbrønde og -bokse omfattet. Bestemmelsen kan således ikke finde anvendelse i forbindelse med etablering af større bygninger, f.eks. med henblik på placering af central-udstyr m.v. Hvad angår etablering af sådanne bygninger vil det skulle ske på grundlag af kommercielle aftaler om køb eller leje af relevante arealer eller bygninger med sigte herpå.

Med det sigte at videreføre den hidtidige ekspropriationsadgang samt forankre anmodninger om tilladelse til ekspropriation i forbindelse med nedgravning af telekabler hos Telestyrelsen som den offentlige tilsyns- og afgørelsesmyndighed på teleområdet, fastslår bestemmelsen, at Telestyrelsen skal foretage den indledende vurdering af, hvorvidt ekspropriation er berettiget, og dermed også hvorvidt anmodning om ekspropriation skal fremsendes til Kommisariatet via Trafikministeriet i overensstemmelse med § 11 i ekspropriationsprocesloven. Trafikministeren giver herefter den formelle ekspropriationsbemyndigelse efter ekspropriationsproceslovens § 14 med henblik på at ekspropriationskommissionen kan afgøre, hvorvidt ekspropriation skal imødekommes. Det følger af ekspropriationsprocesloven, at det er ekspropriationskommissionen, der træffer afgørelse om ekspropriationens gennemførelse samt fastsætter erstatningens størrelse. Erstatningsfastsættelsen foretages i overensstemmelse med lovens udgangspunkt normalt i umiddelbar forbindelse med ekspropriationen.

Når ekspropriationskommissionen har påvist hvorledes projektet vil berøre den enkelte arealejers ejendom eller rettighed, har parterne lejlighed til at redegøre for de synspunkter, der efter deres mening bør have indflydelse på erstatningens størrelse.

Ekspropriationskommissionen fremsætter herefter forslag til erstatningens størrelse. Godkendes forslaget ikke senest 14 dage efter afgivelsen, afsiges der kendelse om erstatningens fremsættelse. Erstatningsfastsættelsen foretages i overensstemmelse med lovens udgangspunkt. Denne kendelse kan indbringes til efterprøvelse for vedkommende taksationskommission.

Det følger af § 26 i ekspropriationsprocesloven, at søgsmål om ekspropriation behandles i 1. instans

ved landsret. Sager om ekspropriationsaktens lovlighed samt om erstatningen kan indbringes for domstolene indtil 6 måneder efter, at henholdsvis ekspropriationskommissionens og taksationskommissionens kendelse er afsendt. Spørgsmål der kan afprøves af en taksationskommission kan ikke indbringes for domstolene forinden taksationskommissionens afgørelse foreligger.

Det følger af ekspropriationsprocesloven, at ekspropriationsbeslutningens retsvirkninger indtræder ved ekspropriationskommissionens meddelelse om ekspropriation. Dog bør udbydere af offentlige telenet ikke råde over det eksproprierede areal på en sådan måde, at den muligt efterfølgende taksationskommissionens forretning bliver illusorisk.

Den foreslåede procedure svarer i vidt omfang til proceduren i den hidtidige lovbestemmelse, hvor Trafikministeriet foretager ekspropriation på vegne af selskaberne, som herefter udreder erstatningen, og til bestemmelserne om ekspropriation i stærkstrømslovgivningen.

Det foreslås dog i nærværende lovforslag, at der sker en præcisering af, at der i Telestyrelsens regi skal ske en indledende efterprøvelse af, om iværksættelse af ekspropriation er berettiget, og at der i modsætning til den hidtidige lovgivning på området sker en generel forankring af eventuelle ekspropriationssager i Telestyrelsen, frem for i Trafikministeriet, jf. de gennemførte ressortomlægninger på telekommunikationsområdet.

Til stk. 4

Bestemmelsen fastslår de kriterier Telestyrelsen skal anvende ved bedømmelsen af, hvorvidt ekspropriation skal iværksættes.

Med hensyn til kriteriet i stk. 4 nr. 1, er hensigten, at Telestyrelsen skal vurdere, hvorvidt der eksisterer andre oplagte muligheder for etablering af den pågældende teleinfrastruktur, som det er rimeligt at henvise den pågældende udbyder af offentlige telenet til at benytte, herunder om der er mulighed for at løse det pågældende behov for teleinfrastruktur via indgåelse af samtrafikaftaler på omkostningsbaserede vilkår.

Alternative muligheder kan bl.a. omfatte tildeling af radiofrekvenser til trådløs infrastruktur (radiokæder m.v.), i det omfang en sådan løsning vil være tilstrækkelig til at opfylde den pågældende udbyders behov for transmissionskapacitet, samt alternative muligheder med hensyn til placering af de pågældende kabler, i det omfang disse ikke i urimeligt omfang fordyrer anlæggelsen af den pågældende kabelbaserede infrastruktur.

Herudover skal Telestyrelsen vurdere, om anlæggelsen af den pågældende teleinfrastruktur er af væsentlig betydning for mulighederne for at udbyde offentlige telenet eller teletjenester herunder for forsyningspligtudbyderes muligheder for at udbyde forsyningspligt-tjenester til alle slutbrugere, der ønsker at benytte forsyningspligtselskabets tjenester. I vurderingen af om anlæggelsen af den pågældende teleinfrastruktur er af væsentlig betydning for mulighederne for at udbyde offentlige telenet og teletjenester kan også indgå, om den pågældende teleinfrastruktur er af væsentlig betydning for at kunne imødekomme samtrafik-anmodninger fra andre udbydere af offentlige telenet eller teletjenester.

Til stk. 5

Bestemmelsen fastslår, at erstatningen i anledning af ekspropriation samt udgifterne ved ekspropriationssagens behandling påhviler den, der fremst anmodning om ekspropriation. Ved tvist over erstatningens størrelse, efterprøver taksationskommissionen ekspropriationskommissionens erstatningsfastsættelse.

Til stk. 6

Sigtet med bestemmelsen er, at ekspropriationskommissionen, i det omfang det er relevant, som et vilkår for ekspropriationen kan fastsætte, at det nedgravede kabel skal fjernes, omlægges eller sikres, såfremt dette er nødvendigt for iværksættelsen af bygnings- eller jordarbejder eller for den brug arealejeren agter at gøre af grunden. I følge Tele Danmark har det gennem praksis på området vist sig, at det ofte er tilstrækkeligt, at sikre kablet ved at rørlægge dette eller armere det, og herefter lade det blive liggende, selv om der eksempelvis skal foretages bygningsarbejder oven på kablet.

Bestemmelsen giver således mulighed for, at der i de ekspropriationssituationer hvor dette er relevant, sker en videreførelse af den hidtidige ordning, hvor efter adgang til placering af telekabler gives på det vilkår, at disse efterfølgende skal fjernes, omlægges eller sikres, såfremt arealejeren ønsker at udnytte arealet til formål, der ikke er forenelige med placering af telekabler herpå.

Til stk. 7

Det følger af bestemmelsen, at jernbane- og vejmyndighederne fortsat skal have den planlæggende og regulerende rolle i forhold til nedgravning af telekabler under eller langs med jernbane- eller vejarealer. Reglerne i lov om Banestyrelsen m.v., lov om

DSB og lov om offentlige veje finder i øvrigt anvendelse.

Hvad angår opgravning m.v. af vejarealer, fremgår det af § 101 i vejloven, at der på offentligt vejareal ikke uden vejbestyrelsens samtykke må foretages nogen forandring, herunder foretages opgravning eller optages befæstelse, ligesom der ikke må graves, pløjes eller udføres andre lignende foranstaltninger, så nær vejarealet, at dette eller vejafmærkninger, skelsten m.v. beskadiges.

For så vidt angår fremføring af kabler over og under jernbaner og ophold på jernbaneområdet fremgår det af § 44 i lov om DSB (lovbekendtgørelse nr. 757 af 6. august 1996), at ingen uden DSBs tilladelse må færdes på de dele af DSBs områder, der ikke er åbne for offentligheden, eller tage ophold på DSBs område i erhvervsøjemed. Videre fremgår det af lov om DSB § 47, at der ikke uden DSBs tilladelse må foretages udgravninger eller opfyldninger eller anbringes materiel eller materialer i en sådan nærhed af DSBs grund, at der derved kan opstå fare for driften, eller føres ledninger over eller under banen. Ved lov nr. 1230 af 27. december 1996 om Banestyrelsen m.v. og bekendtgørelse nr. 1262 af 20. december 1996 om politibestemmelser m.v. for Banestyrelsen er det fastsat, at bl.a. §§ 44 og 47 i lov om DSB også gælder for Banestyrelsen.

Til § 2

Bestemmelsen fastslår, at hvis parterne er enige om telekablets anbringelse, men ikke om erstatningens størrelse, kan parterne aftale at lade erstatningsspørgsmålet afgøre ved voldgift.

Der foreslås, at der i disse situationer etableres en voldgiftsret bestående af 3 uvildige medlemmer: 1 person udpeget af arealejeren, typisk en landbrugs- eller bygnings-sagkyndig, 1 person udpeget af den relevante udbyder af offentlige telenet, typisk en sagkyndig med viden om anlæg af teleinfrastruktur, og endelig 1 person, der fungerer som opmand.

Med hensyn til udpegning af en sagkyndig med viden om anlæg af teleinfrastruktur har der hidtil været praksis for udmelding af sagkyndige hertil fra Telestyrelsen. Henset til Telestyrelsens rolle som indledende myndighed på området vil det næppe være hensigtsmæssigt at fortsætte denne praksis.

Der har ikke, i den hidtidige anvendelse af uvildige skøns mænd, jf. 1897-lovens bestemmelser herom, været praksis for udpegning af en juridisk opmand. Det er imidlertid med den foreslåede voldgiftsbestemmelse fundet hensigtsmæssigt at stille krav om, at dette skal ske, bl.a. med henblik på at sikre en sagkyndig afvejning af de involverede partsinteres-

ser. Bestemmelsen er i øvrigt parallel til den tilsvarende bestemmelse i stærkstrømslovgivningen dog med undtagelse af stk. 3 i nærværende lovforslag.

Voldgiftsretten fastsætter selv alle regler for sagens behandling for retten, jf. i øvrigt reglerne i lov nr. 181 af 24. maj 1972 om voldgift.

Til § 3

For at begrænse risikoen for, at der efterfølgende sker overgravning af nedgravede telekabler med deraf følgende erstatningskrav, jf. § 4, foreslås der med denne bestemmelse givet hjemmel til, at Telestyrelsen i en bekendtgørelse kan fastsætte nærmere regler om, at telekabler skal nedlægges i en vis dybde.

Til § 4

Sigtet med bestemmelsen er, at begrænse det økonomiske omfang af det erstatningsansvar, som f.eks. landmænd efter dansk rets almindelige praksis for erstatningsansvar i øvrigt kan ifalde, såfremt vedkommende ødelægger et nedgravede telekabel, placeret på vedkommendes arealer.

Bestemmelsen i stk. 2 vedr. begrænsningen af erstatningspligten finder kun anvendelse for private arealejere, der udøver skade på nedlagte telekabler samt for skader forvoldt af personer, der handler på arealejerens vegne og på dennes ansvar. Med bestemmelsen gives Telestyrelsen hjemmel til at udstede en bekendtgørelse vedr. erstatningsbegrænsningen.

Baggrunden for bestemmelsen er, at der i række situationer ville være et klart misforhold mellem den erstatning, som arealejeren får ved at give udbyderen af offentlige telenet adgang til at nedgrave et kabel på sit jordlod, og den – til tider – meget høje erstatning, arealejeren risikerer at ifalde for at have ødelagt det pågældende telekabel, ved f.eks. at grave dette over.

Tele Danmark har, uden at der i dag er lovkrav herom, udviklet en praksis om begrænsning af erstatningsansvaret i forbindelse med indgåelse af aftaler om nedgravning af telekabler, der i vidt omfang svarer til den foreslåede bestemmelse.

Erstatningssager efter denne bestemmelse vil ikke kunne indbringes for Telestyrelsen, men vil skulle behandles på privatretligt grundlag.

Til § 5

Bestemmelsen er en videreførelse af bestemmelsen i § 12, stk. 1 i 1897-loven om, at arealejeren skal anmelde forestående bygnings- eller jordarbejder.

Hensigten er, at sikre den kabelbaserede teleinfrastruktur mod skader – med afbrydelse af telefonforbindelserne til følge.

Til § 6

Bestemmelsen skal sikre, at risikoen for skader på telekabler – f.eks. når landinspektører under deres virksomhed placerer såvel overjordiske som underjordiske afmærkninger af skel- og fikspunkter – minimeres.

Til § 7

Til stk. 1

Det er hensigten med bl.a. den foreslåede bestemmelse, og de parallelt foreslåede ændrede eller nye bestemmelser i de øvrige trin 2b lovforslag, at præcisere, at den i øvrigt gennemførte afskæring af forskningsministerens instruksadgang overfor Telestyrelsen omfatter den samlede tilsynsfunktion, herunder også de aktiviteter, der ikke umiddelbart knytter sig til en enkelt konkret afgørelse, som f.eks. Telestyrelsens iværksættelse af udrednings- og analyse-opgaver i tilknytning til tilsynsaktiviteterne, indhentning af ekstern juridisk, økonomisk eller telefaglig bistand hertil, Telestyrelsens interne tværgående overvejelser om planlægning og udøvelse af tilsynet, udvalgte fokus-områder m.v., jf. dog de i lovforslag om Telestyrelsen indeholdte styringsinstrumenter m.h.t. budgetfastlæggelse og kontraktstyring m.v., der også finder anvendelse i forhold til tilsynsaktiviteterne.

Det foreslås yderligere præciseret, at afskæringen af forskningsministerens instruksadgang også omfat-

ter Telestyrelsens fastsættelse af administrative forskrifter på de områder, hvor bemyndigelsen hertil er henlagt til Telestyrelsen.

Til stk. 2

Uanset den i bemærkningerne til stk. 1 beskrevne afskæring af forskningsministerens adgang til at give Telestyrelsen instruks i forbindelse med styrelsens tilsynsaktiviteter, vil den til enhver tid værende minister for området, medmindre der fastsættes særlige regler der afskærer ministeren herfra, fortsat kunne risikere at komme under pres for at involvere sig i enkeltsager på tilsynsområdet, på grundlag af ministerens generelle adgang til i forbindelse med konkrete sager at dispensere fra de af ministeren administrativt fastsatte regler. Herved vil den foreslåede klare arbejdsdeling mellem minister og styrelse kunne undermineres.

For yderligere at styrke Telestyrelsens uafhængighed på tilsynsområdet og afskære ministerens involvering i enkeltsager, er det derfor hensigten med nærværende bestemmelse, at afskære ministeren fra at kunne dispensere fra bekendtgørelser udstedt af ministeren i medfør af denne lov.

Ministeren vil herefter være henvist til, såfremt der konstateres uhensigtsmæssigheder i de gældende bekendtgørelser m.v., generelt at ændre disse.

Til § 9

Lovforslaget træder i kraft den 1. juli 1997.

For så vidt angår allerede nedgravede telekabler finder de hidtil gældende regler for nedgravning af telekabler anvendelse.